

**2020-mut Aningaasaqarnikkut Ingerlatsineq pillugu Nassuiaat**

(Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu Naalackersuisoq)

**Saqqummiussissut**

Matumuuna Naalackersuisut 2020-mut Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nassuiaat saqqummiuppaat. Tamanna tupaallaatissaanngitsumik annertuumik coronap tunillaassuunnerata aningaasaqarnitsinnut sunniutaanik imaqarpoq. Minnerunngitsumillu nappaatip nunatsinni nunarsuullu sinnerani aningaasaqarnikkut siunissamut annertuumik nalornisitsilerneranik; tassani nunani avammut niuerfigisatsinni aamma.

Nalornineq minnerunngitsumik coronap siaruaannera nunarsuarmioqatigiinnut apeqqutinik pingaarutilinnik arlalinnik maanna akineqarsinnaanngitsunik patsiseqarpoq:

- Qaqugu coronap ajornartorsiortitsinera qaangiutissava qanorlu sakkortutigisumik sunniuteqassava?
- Nunat ataasiakkaat qanoq sunnerneqassappat, qanorlu nunatsinni uagut sunnerneqassaagut, tamatumani siunissaq qaninneq ungasissorlu isigalugit peqqissutsikkut aningaasaqarnikkullu sunnerneqassaagut?

Apeqqutit taakku annertuumik sunniuteqarput. Naak paasissutissat pigineqartut ingerlaavartumik pitsanngoriartoraluartut, taamaattoq innuttaasunut suliffeqarfinnullu annertuumik sunniutissat nalinginnaanngitsumik nalorninartulimmik toqqammaveqarluni politikikkut oqimaalutarnissaat pissaaq.

Taamaammat Naalackersuisut aningaasaqarnikkut politikiminnik Inatsisartunut saqqummiussineranni peqqissutsikkut aningaasaqarnikkullu nalorninartorsiornerit isumaliutini pissusissamisoortumik ilaassapput. Tassunga tapiliullugu aningaasaqarnikkut pisariaqartitat kiisalu akileraarutinit akitsuutinillu isertitat nalilersorneqarnerisa mianersortumik aallaaveqarluni pinissaat toqqarparput.

Aalisarneq nunatta pingaarnertut inuussutissarsiutigimmagu, ajornartorsiornerup sivisussusaanut aamma nunarsuarmi piumanninneq aalisakkallu qaleruallillu akiisa ineriartornerat apeqqaassapput. Taakku akii appassappata, akillu sivisuumik appasissappata, tamanna aalisarnermut inuiaqatigiillu sinnerinut annertuumik kinguneqassaaq.

Tamanna amerlanerit suliffissaaleqinerannik, namminersorlutik inuussutissarsiortuni isertitakinnerulernermik taamaalillunilu aamma akileraarutinit akitsuutinillu ikinnerusunik isertitaqarnermik kinguneqassaaq. Unilluta nunarsuarmi pisisartut coronap siaruaatilernerana sioqqullugu aalisakkanik tunisassiatsinnik agguaqatigiissillugu taamaaginnartumik piumanissaa neriuutigiinnarsinnaavarput. Pisariaqartitsineq naapertorlugu aalisakkanik

aqutsinermi aaqiiqallarnernik iliuuseqarsinnaavugut, taamaalilluta aalisakkanut qalerualinnullu tunngatillugu nunarsuarmi niuerfinni akinut tulluarsassavavut.

Coronap inuiaqatigiinni annertuumik ajornartorsiortitsinerani Naalakkersuisut inuiaqatigiinnut sunniutit sakkortunerpaat ingalassimatinniarlugit iliuuseqarasuarput, tamatumani minnerunngitsumik suliffeqarfippassuit sulisartutullu akissarsiortut naapertuuttumik ikiorserneqarsinnaaqullugit. Ikiorssiissutitigummi iliuuseqartoqanngikkaluarpat, suliffeqarfiit arlallit akiliisinnaajunaarsimassagalarput - sulisartorpassuillu soraarsitaasimassagalarlutik. Taamaammat ikiorssiissutit taakku pisariaqartitsinermut naapertuuttunik siunnerfilikkanik iliuuseqarnissaq anguniarlugu, sulisartoqarnermi illuatungeriit suleqatigalugit aamma ilusilersorneqarput.

Suliffeqarfiit sulisartullu ikiorserneqarnissaat Naalakkersuisut aallaavigaat, taamaalilluni namminersorlutik inuussutissarsiortut ajornartorsiornerup qaangiunnerani nammineerlutik ingerlatsinermut piareersimasinnaaqullugit, taamaalillutillu suliffissaqartitsinerup sukkanerusumik pitsaanerulerneranut ilapittuisinnaaqullugit.

Coronap nunarsuaq tamakkerlugu siaruaannerata malitsigisaanik angalanernik killilersuinerit patsisigalugit takornariatitsinermik inuussutissarsiortut sakkortoorujussuarmik eqqugaanerata Naalakkersuisut eqqummaariffigaat. Tamanna aarlerinarpoq. Ukiuni makkunani namminersortut pisortallu ilaatigut hotelinik mittarfinnillu nutaanik sanaartornertigut siuariartornissamut suliffissaqartitsinermullu annertoorujussuarnik aningaasaliissuteqarput. Takornariatitsinermik inuussutissarsiortut inuussutissarsiorfittut siuariartortut ineriartortinneqartussatut naatsorsuutigineqarpoq, taakkulu aatsitaasarsiornermik inuussutissarsiortut peqatigalugit Nunatta aalisarnermik inuussutissarsiortuni ineriartornermik sunnersimaneqarnerata annikinnerulernissaanut ilapittuisussaagalarput.

Taamaammat takornariatitsinermik inuussutissarsiortut immikkut ikorfartorumallugit ikiorssiissutit sivitsorallarnissaat nalimmassarnissaallu piareersarneqarput, tamakkulu ilaatigut nunatsinni feeriarnissat pilerinarsarnerisigut ilaatigut pipput. Suliffeqarfiit takornariatitsinermik ingerlatsisut, innuttaasut kattuffiillu periarfissamik tassannga atuinissaat pingaaruteqarpoq.

Taamattaq suliniuteqarfiup pingaarutillit aappaatut suliniutit assigiinngitsut aqqutigalugit aatsitassarsiornermi ujarlernernik suliniuteqarnernut soqutiginninnerup attatiinneqarnissaa anguniarlugu Naalakkersuisut assigiinngitsunik suliniuteqarput.

Suliniutillu taaku apeqqutaatinnagit coronallu siaruaannerata sivisussusaata sivikitsumik sivisuumillu pinera apeqqutaatinnagu, nappaatip aningaasaqarnerput ukioq manna ukiunilu aggersuni annertuumik sunnerumaaraa qularutissaanngilaq. Sunniinerlu taanna isumalluutit annikereersut pingaarnersiorneqarnissaannut annertuumik sunniuteqassaaq.

Taamaammat suliniutinut assigiinngitsunut piffissaliussatigut sinaakkusiussat aningaasaqarnikkut pissutsit inissisimanerannik siunissamilu aningaasaqarnikkut naammassisinnaasanik naapertuunnerusunngorlugu aamma nalimmassarneqartariaqassaaq.

Aningaasaqarnikkut suli sukannerusumik pingaarnersiuinissatsinnik tamanna pisariaqartitsivoq, taamaalilluta aningaasaqarnikkut ineriartornermik isumannaariniarluta,

ilaatigullu aningaasaqarnikkut ajornartorsiornerup sivisuumik pisinnaaneranut aarlerinaatinut iliuuseqarsinnaaqulluta. Tamannami ataatsimoorluta ingalassimatinniartariaqarparput.

Pingaarnertut inuiaqatigiinni assakaasut ingerlaannaqqullugit Nunatta Karsiata pisariaqartinneqartunik aningaasanik uninngasuuteqarnissaa pisariaqartinneqarpoq. Taamaaliormi coronap siaruaannerata kingunerisaanik peqqinnissakkut upalungaarsimanermilu sunniutinut, suliffeqarnermi namminersorlutillu inuussutissarsiortunut ikorfartuinerit iliuuseqarfigineqarnissaannut aningaasartuutissanut pisariaqartunik aningaasalersuisinnaaqulluta kiisalu ingerlatat annikillinerisa nassatarisaannik akileraarutinit akitsuutinillu isertitat appariarnerannut iliuuseqarsinnaaqulluta.

Aningaasaqarnermik ingerlatsinermi nassuiaammi aningaasanik uninngasuutit siuartinneqarneri nutartikkat ilaapput. Naallu taakku sulii annertuumik nalorninartoqaraluartut, taamaattoq ukioq manna kingusinnerusukkut Nunatta Karsiata aningaasanik uninngasuutaasa avataanit ilassuserneqarnissaannik pisariaqartitsisoqalernissaa sulii ilimagineqarsinnaavoq. Nalornineq taamaalilluni nassuiaammi aningaasanik uninngasuutissanut ilimagineqartutut allassimasuni, 2020-milu aprilip aallartinneranit taamatullu aamma 2020-mi maajip qiteqqunnerani suliarineqartuni ersersitsivoq. Nikittoornerit taakku taamaalillutik tupaallannartuunngillat, ineriartornerummi annertuumik nalornissutaanerata pissutsit massakkutut inissisimaneranni missingersuusiornissaq annertuumik ajornakusoortimmassuk. Ilanngullugulu Nunatta Karsiata aningaasanik uninngasuutaasa annertooujussuarmik appariartulernissaannik siusinnerusukkut siuartitsinerni ilimagineqartut qujanartumik tamakkiisumik piviusunngussanngitsut oqaatigineqassaaq. Namminersorlutik inuussutissarsiortunut ikiorsiissutit akileraartarnikkullu suliniutit aallartinneqartut, ajornartorsiornerup ajornerpaamik sunniutissaasa sakkukillisinneqarsimaneranut ilapittuisimanerat naliliutaavoq.

Aningaasat taarsigassarsiarineqartussat qanoq amerlatigissanerat taamaalilluni nalorninartoqarpoq, aningaasalli annertuut matumani pineqarput. Taakku soorunami pisariaqartumit annerussanngillat, taarsigassarsinikkummi siunissami aningaasaqarnikkut iliuuserineqarsinnaasut killilerneqassapput.

Nutaamik aningaasaliiffigineqarnissamik pisariaqartitsineq killilerumallugu, taamaaliornikkullu kinguaariit tullit pisariaqanngitsumik aningaasaqarnikkut nanertorumanagit, Naalakkersuisut naalakkersuisoqarfinni aqutsisoqarfinnilu tamani annertuumik naatsorsuutininik misissueqqinnernik aallartitsipput. Naalakkersuisut taamaaliormikkut 2020-mut aningaasanut inatsimmut ilassutitut aningaasaliissutinik arlalinnik siunniussinerat tamatuma nassataraa, taamaaliornikkut ukiup affaata matuma siorna akuersinermut sanilliullugu aningaasaqarnikkut piviusut annertuumik allanngornerannut pisortani missingersuutivut naapertuussinnaaqullugit. Suliaq tamanna aallartinneqareerpoq, Naalakkersuisullu manna iluatsillugu Inatsisartut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliaat ilassutitut aningaasaliissutissatut qinnuteqaatinut suliarineqareersunut akuerineqareersunullu tunngatillugu qunujaassuunermik iliuuseqarsinnaanermillu takutitsineranik qujassuteqarfigiumavaat.

Ukioq manna inuiaqatigiinni aningaasarsiornikkut naammassisassatta (BNP) appariarnissaa ilimagisariaqarparput. Aningaasaqarnermut siunnersuisooqatigiit 2021-mi 2022-milu suli appariarnerusoqarnissaa ilimagineqartariaqartoq april 2020-mi oqaatigaat. Naak missingiutinut taakkununga tunngatillugu suli nalorninartoqaraluartoq, taamaattoq 2021-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummik qanittumi suliarinnilerutta taakku sillimmartaarfigereertariaqarpavut. Coronallu siaruaannera pissutigalugu ukioq manna siunnersuut pisarnermit kingusinnerusukkut tamanut saqqummiunneqarumaarpoq.

Coronap ajornartorsiortitsinerata nassatarisaanik Aningasaqarnermut Siunnersuisooqatigiit qanittumi aningaasaqarnerup ineriartorneranik nutartikkamik naliliinermik imaqartumik upernaakkut nalunaarusiamik saqqummiussissapput, taannalu aningaasanut inatsisissatut siunnersuummik suliaqaqqinnermi ukiunilu aggersuni aningaasaqarnermut politikimut naapertuuttunik anguniagassanut kaammattuutitut annertuumik tapertaassaaq. Tassungalu atatillugu aningaasaqarnerup ineriartornerani 2021-mi immaqalu suli sivisunerulaartumi IS-ip inerneranik amigartoorfiusumik ingerlatsinissap pisariaqarumaarnera maanna ilimagineqarpoq.

Coronallu atuunera inuiaqatigiit ungasinnerusumut anguniagaannut pisariaqartitaannullu alanngisariaqanngilaq.

Siusinnerusukkut takutereerparput eqqortumik ineriartornermik siunertalimmik ingerlatsineq sinaakkuteqarnerlu allanngorartuunngitsumillu siuariartornermik pilersitsisoqarsinnaasoq. Taamaammat ukiuni kingullerni tallimani 2014-imit 2018-imut agguaqatigiissillugu ineriartorneq Naatsorsueqqissaartarfimmi BNP-mit naatsorsuinnermi ukiumut 2%-i sinneqqalaarpaa.

Taamaammat nassuiaat Attassinissamut siuariartornissamullu pilersaarummi 2016-imeersumi suliniutit naapertuuttut naatsumik nassuiarneqarnerannik aamma imaqarpoq. Pilersaarummi suliniutit amerlasuut 2021-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummut atatillugu pingaarnersiorneqalersarlutillu maanna aningaasaqarnikkut pissutsinut nalimmassarneqalersarput.

Coronap ajornartorsiortitsinerata nassatarisaanik Naalakkersuisut politikikkut pingaarnertut anguniagaat tunngaviatigit allanngortinneqanngillat. Pisortat ingerlatsiviannik aaqqissuusseqqinnerput, ilaatigit qarasaasiakkut aaqqiinernik atuinikkut nangissavarput. Isumatusaartumik aningaasalersuinivut iluanaaruteqarfiusut ingerlatissavavut, namminersorlutillu inussutissarsiortut aningaasarsiornikkut suliffissaqartitsinikkullu siuariartoqqullugit sinaakkutinik ineriartoritsissavavut. Tamannalu namminersorlutik oqartussat kommunillu ineriartornermut patajaatsumik toqqammaveqarlutik aningaasaqarnermik akilersinnaasumik attassisinnaatillugit pissaq.

Meeqqani inuusuttunillu navianartorsiorlutillu inuuniarnikkut ilungersunartorsiortuni ajornartorsiutit naammassisaaqarfiusumik iliuuseqarfiginissaat, ilinniarsimassutsip qaffassarnissaanik taamatullu sapinngisamik amerlanerpaat suliffissaqartinniarlugit aaqqissuusseqqinnissamik pisariaqartitsineq aalluttariaqarparput. Ukiuni aggersuni

ineqarnermut immikkoortumi kinguussaaqqanerup iliuseqarfigineqarnissaa immikkut aallunneqassaaq, tassani ingammik pisortat inissiaataat attartortittakkat eqqarsaatigalugit.

Ukiunilu aggersuni aningaasaqarnerup annikilliffiani annertuumik anguniakkat sapinngisamik naapertuunnerpaamik attatiinnarnissaat isumannaarniarlugu nassaarsiullaqqinnerusumik eqqarsartariaqarnerput aamma nassuerutigisariaqarparput.

Naggasiullugu nassuiaammik suliaqarnerup pisortat suliffeqarfiini suliffeqartut amerlasuut 2020-p upernalernerani piffissami sivisunerusumi angerlartinneqarsimanerannik sunnerneqarsimane Naalakkersuisut oqaatigissavaat. Tamatumalu saniatigut sulisutigut isumalluutit sulinerminnik ingerlatsiinnartut COVID-19-imut tunngasunik toqqaannartumik suliaqarnissaat pingaarnertinneqarpoq. Taamaammatt nassuiaat, ukiuni siusinnerusuni nassuiaatinut sanilliullugu kingusinnerusukkut saqqummiunneqarpoq. Taamattaarlu 2021-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut nalinginnaasumit kingusinnerusukkut naammassineqarnissaa aamma ilimagineqartariaqarpoq.

Taama oqaaseqarlutik nassuiaat Naalakkersuisut Inatsisartunut suliarineqartussanngortippaat. Pissutsit nalinginnaasuuneranni oqalugiarnera maanga killittussaagaluarpoq, ukioq mannali allatut iliussaanga.

Qaammatini aggersuni amerlasoorpassuarni inuiaqatigiitsinni aningaasaqarnerput Naalakkersuisut qilanaareqisaannik oqallisigisalerutsigu, neriuppunga tamatta aningaasaqarnitta unammilligassattalu qanoq inissisimanagerat ilisimaarilluassagipput. Tamatta politikikkut immikkut siunnerfeqarlutalu kissaatinik angorusutaqartugut Naalakkersuisut nalunnigilluinnarpaat. Tamanna pissusissamisoorluinnarpoq tamarmullu oqartussaaneranni allaanerusumik inissisimasoqarsinnaangilaq. Nunarpulli kinguaariillu tulliit pillugit, tamatta ataasiakkaarluta nutaanik aningaasartuutissanik suliniutinillu nammineq kissaativut illikartikkallassagivut Naalakkersuisut neriuppuput. Naak maanna nunatsinni tunillatsissimasoqanngikkaluortoq, Coronap ajornartorsiortitsinera suli qaangiutilinngilaq, taamaammallu aningaasaqarnikkut akisussaassuseqarnermik silatusaarnermillu takutitsinissaq ukiuni arlalinni aatsaat taama pingaartigilerpoq. Inatsisartut tamatuminnnga tapersiinnissaat Naalakkersuisut neriuutigaat.

Qujanaq.